

فصل ۱ زندگی با دیگران

من با دیگران ارتباط برقرار می‌کنم

همه‌ی ما انسان‌ها از زمانی که متولد می‌شویم، با دیگران زندگی می‌کنیم و با آنها ارتباط داریم. در هنگام نوزادی و کودکی با چه کسانی ارتباط داریم؟ وقتی وارد مدرسه می‌شویم، با چه کسانی ارتباط برقرار می‌کنیم؟

نام: مرضیه	نام خانوادگی: اژدری	استاد مربوطه: جناب آقای دکتر جمشید سروری
مقطع تدریس: ابتدایی	پایه تدریس: پنجم	موضوع تدریس: من با دیگران ارتباط برقرار می کنم
سال تحصیلی: ۹۷-۹۸	شماره طرح درس: (۱)	مدت: ۴۵ دقیقه

فعالیت های قبل از تدریس: تعیین اهداف (اهداف کلی - اهداف جزئی)

❖ اهداف کلی درس

- ✓ آشنایی با مفهوم ارتباط، ارتباط کلامی و غیرکلامی و نحوه برقراری ارتباط با دیگران

❖ اهداف جزئی

- ✓ افرادی که با آنها در ارتباط هستند مشخص کنند
- ✓ مهمترین راه ارتباط با دیگران را بدانند.
- ✓ مفهوم حریم شخصی را درک کنند.
- ✓ دلایل برقراری ارتباط با دیگران را بشناسند و نتیجه عدم ارتباط با دیگران بدانند.
- ✓ خصوصیات گفتگوی خوب را درک کنند.

اهداف رفتاری در حیطه‌ی شناختی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ سطوح افرادی که با آنها در ارتباط هستند را مشخص کنند.
- ✓ مهمترین راه ارتباط با دیگران را توضیح دهند.
- ✓ مفهوم حریم شخصی را توضیح دهند.
- ✓ دلایل برقراری ارتباط با دیگران را توضیح دهند.
- ✓ خصوصیات گفتگوی خوب را بیان کنند.

اهداف رفتاری در حیطه‌ی عاطفی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ به خصوصیات گفتگوی خوب توجه کنند.
- ✓ برای حریم شخصی ارزش قائل شوند.
- ✓ به ارتباطات غیرکلامی توجه کنند.
- ✓ در ارتباط با دیگران از گوینده و شنونده خوب سپاسگذاری کنند.

تعیین اهداف رفتاری در حیطه‌ی روانی - حرکتی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ یک ارتباط غیرکلامی طراحی و با دوستان خود در کلاس درس اجرا کنند.
- ✓ درباره حریم شخصی تحقیق کنند.
- ✓ درباره خصوصیات گفتگوی خوب بحث کنند.
- ✓ افرادی که با آنها در ارتباط هستند به ترتیب اهمیت به صورت نمودار ترسیم کنند.

ارزشیابی تشخیصی

- ✓ چرا ما با دیگران ارتباط برقرار می کنیم؟
- ✓ برای برقراری ارتباط با دیگران چه کارهایی انجام می دهیم؟
- ✓ وقتی وارد مدرسه می شویم با چه کسانی ارتباط داریم؟

ایجاد انگیزه

فواید

بچه ها ما اگر بخواهیم کاری انجام دهیم که سخت باشد می توانیم از دیگران کمک بگیریم و از تجربه های آن ها استفاده کنیم پس برای همین کار لازم است که با دیگران در ارتباط باشیم. همین ارتباط باعث شادی و نشاط در ما می شود و احساس تنهایی نمی کنیم پس ارتباط با دیگران باعث ۱. ایجاد وحدت و یکپارچگی، ۲. کمک کردن دیگران به ما، ۳. سهولت کارها و اهداف با داشتن روابط، ۴. تبادل تجربه ها و اطلاعات، ۵. داشتن احساس شادی بیشتر، ۶. رهایی از حس تنهایی، ۷. احساس امنیت و .... می شود.

رابطه به زندگی فردی و اجتماعی

اگر پدر و مادر ما نبودند آیا ما اصلا به این مقطعی که هستیم می رسیدیم

اگر مادرمان در بچگی به ما شیر نداد ما به سرعت هلاک می شدیم و اثری از ما باقی نمی ماند

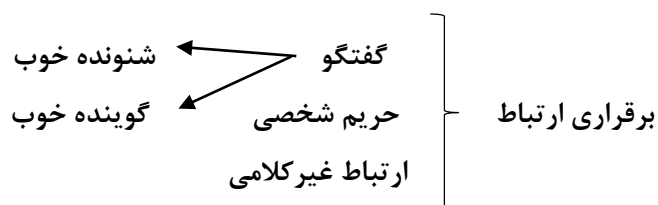
هنگامی که میبینیم دیگران با ما تماس می گیرند، به ما سلام می کنند و کارهایی را با همکاری ما انجام می دهند، احساس می کنیم که برای این جهان مفید هستیم.

وقتی که انسان در جمع و در گروهی زندگی می کند، احساس دل گرمی بیشتری می کند.

پیش سازمان دهنده ها

- ✓ مهمترین راه ارتباط با دیگران چیست؟
- ✓ خصوصیات گفتگوی خوب را شرح دهید؟
- ✓ حریم شخصی را تعریف کنید.
- ✓ ارتباط غیرکلامی را تعریف کنید.

سازماندهی مطالب درس

فعالیت های حین تدریس

❖ مهارت آغازین

ابتدا برای جلب توجه دانش آموزان سوالی با این مضمون روی تابلو نوشته می شود.

کدامیک از شما داوطلب می شود در جزیره ای خوش آب و هوا با مناظر دیدنی و تمام امکانات مورد نیاز زندگی کند؟ تنها با یک شرط
"در این جزیره تنها باشد"

پاسخ های احتمالی

اکثریت: خیر تعداد بسیار محدودی: بله

از دسته اول دلیل تمایل نداشتن به چنین زندگی پرسیده می شود.

پاسخ احتمالی: دلتنگی، نداشتن هم صحبت، افسردگی در طولانی مدت، ترس و غیره

از همین پاسخ ها استفاده شده و موضوع درس مطرح می شود.

خلائی که باعث می شود شما از زندگی در این جزیره منصرف شوید تنهایی و نداشتن ارتباط با دیگران است.

❖ انتخاب روش تدریس و ارائه درس

قبل از شروع کلاس، از سرایدار مدرسه خواهش کردم ۵ دقیقه پس از من، به صورت اتفاقی وارد کلاس شود در حالیکه از قبل توضیحات لازم را درباره هدفم به ایشان داده بودم. من به کلاس رفتم و پس از سلام و احوال پرسی و گذشت ۵ دقیقه سرایدار وارد کلاس شد. او بدون استفاده از حرکات دست و صورت و با لهجه ترکی سؤالی از دانش آموزان پرسید. دانش آموزان دچار ابهام شدند و سؤال او را متوجه نشدند. سپس سعی کرد که با ایما و اشاره دست و صورت منظور خود را برساند. چند نفر از دانش آموزان تا حدودی منظور وی را فهمیدند.

زهرآ گفت: خانم اجازه، آقای سرایدار میگوید جاروی من کجاست؟

نسرین گفت: خانم فکر کنم جاروی آقای سرایدار گم شده. ستایش گفت: خانم من فکر کنم آقای سرایدار میگوید بیاین به من کمک کنید. هر کدام از دانش آموزان به هر نحوی که منظور آقای سرایدار را متوجه شده بودند را بازگو کردند. سپس من از آقای سرایدار خواستم که به زبان فارسی سؤال خود را مطرح کند او هم گفت که بچه ها برای تمیز نگه داشتن مدرسه می توانید به من کمک کنید؟ و سپس از کلاس خارج شد.

من به دانش آموزان گفتم که موضوع درس ما درباره ارتباط و نحوه برقراری ارتباط و انواع آن می باشد. و سپس شروع به ادامه تدریس کردم. ابتدا از دانش آموزان سوال کردم که در طی روز با چه کسانی ارتباط دارند؟ مریم گفت: خانم من که صبح از خواب بیدار می شوم مامانم را می بینم که در آشپزخانه مشغول آماده کردن صبحانه است و به او سلام می کنم. گیلا گفت من هم اول با پدر و مادرم، بعد راننده سرویس مدرسه و وقتی به مدرسه می رسم با دوستان و خانم ناظم و .... ارتباط دارم. تک تک دانش آموزان به همین صورت به سؤال من پاسخ دادند. من هم در تأیید حرف های آن ها گفتم درست است عزیزان من. ما در زندگی علاوه بر نیازهای اصلی مثل آب و غذا به دیگران هم نیازمندیم. چون انسان به تنهایی نمی تواند زندگی کند و برای انجام کارهای خود به دیگران نیازمند است. مثلاً شما وقتی صبح با سرویس به مدرسه می خواهید بیایید به راننده نیازمندید یا حتی پدر و مادرتان که شما را تا مدرسه همراهی کنند. برای اینکه بتوانیم با دیگران ارتباط برقرار کنیم باید با آنها گفتگو کنیم. سپس آداب گفتگو را برای دانش آموزان توضیح دادم و درباره گفتگوی خوب صحبت کردم و برای آن ها توضیح دادم که در یک گفتگوی خوب یک شنونده خوب و یک گوینده خوب داریم و سپس ویژگی های گوینده و شنونده خوب را برای آن ها برشمردم.

از ستایش سؤال کردم تصور کن یک روز که از مدرسه به منزل می آیی، می بینی مهمان دارید وقتی می خواهی به اتاق خودت بروی متوجه می شوی که دختر کوچک مهمان شما به اتاق تو رفته و با اسباب بازی هایت بازی می کند آنوقت چه احساسی پیدا می کنی؟ ستایش گفت خانم من ناراحت می شوم و می روم پیش مامانم و به او می گویم که چرا وقتی من خانه نیستم این دختر با اسباب بازی های من بازی کرده است؟

از او پرسیدم چرا ناراحت می شوی؟ ستایش گفت خب شاید من دوست نداشته باشم که شخص دیگری با اسباب بازی هایم بازی کند. با این حرف ستایش من مفهوم حریم شخصی را برای دانش آموزان توضیح دادم و به آن ها گفتم که حریم شخصی محدودی است که هیچ فردی نباید بدون اجازه وارد آن شود. و از دانش آموزان خواستم که چند مثال درباره حریم شخصی بزنند. بچه ها شروع به فکر

کردند و هر کدام مثالی زدند. از دانش آموزان پرسیدم: بچه ها آقای سرایدار که به کلاس آمد ابتدا با ما چطور ارتباط برقرار کرد؟ نازنین گفت: خانم به زبان ترکی صحبت کرد اما ما متوجه حرف او نشدیم. من گفتم خب وقتی که با اشاره حرف میزد چه؟ شما تا حدودی متوجه حرف های او شدید. به این نوع ارتباط، ارتباط غیرکلامی می گویند. ارتباط غیر کلامی یعنی وقتی که ما منظور خود را بدون صحبت کردن و با حرکات دست و صورت برای طرف مقابل بیان می کنیم. از دانش آموزان پرسیدم که چه کسی الان می تواند ارتباط غیر کلامی با دوستانش برقرار کند؟ زهرا گفت: خانم ارتباط غیر کلامی شبیه پانتومیم هست ما وقتی با فامیلهايمان در مهمانی هستیم پانتومیم بازی می کنیم. گفتم خب پس بیا و یک پانتومیم یا همان ارتباط غیر کلامی برای دوستانت اجرا کن. بدین صورت همراه با بازی مفهوم ارتباط غیر کلامی را برای دانش آموزان توضیح دادم.

مهارت پرسش کردن و ارزشیابی تکوینی

در زندگی با چه کسانی در ارتباط هستید؟ چرا باید با دیگران ارتباط برقرار کنیم؟ برای اینکه با دیگران ارتباط برقرار کنیم چه کارهایی می دهیم؟ مهمترین راه ارتباط با یکدیگر چیست؟ گفتگوی خوب چه خصوصیتی دارد؟ برای خوب گوش دادن چه باید کرد؟ برای خوب کردن چه باید کرد؟

مهارت تمرین کردن

دانش آموزان را به ۵ گروه تقسیم میکنیم و از هر گروه خواسته می شود که بحث های مربوط به خود را مطالعه کرده و سپس درباره آن توضیح دهند:

گروه اول: مهمترین راه ارتباط
گروه دوم: حریم شخصی
گروه سوم: ارتباط غیر کلامی
گروه چهارم: گفتگوی خوب
گروه پنجم: سطوح ارتباط

مهارت پایان دادن درس و جمع بندی

بچه ها در این درس اهمیت ارتباط و آداب گفتگو را فهمیدیم. یاد گرفتیم که در یک گفتگوی خوب باید شنونده و گوینده خوبی باشیم و در ارتباط با دیگران به حریم شخصی آن ها احترام بگذاریم.

فعالیت های پایانی تدریس: ارزشیابی پایانی

✓ بدون اجازه می توانیم وارد اتاق شخصی دیگران شویم.

صحيح غلط

✓ صدای ما موقع صحبت کردن نباید خیلی بلند و خیلی کوتاه باشد.

صحيح غلط

✓ نباید در گفتگو صحبت گوینده را قطع کنیم.

صحيح غلط

✓ ارتباط غیر کلامی فقط با حالات چهره برقرار می شود.

صحيح غلط

✓ ما حق نداریم از دیگران سوالات خصوصی بپرسیم.

صحيح غلط

سوالات کتبی صحیح و غلط

✓ همه ما از زمانی که متولد می شویم با دیگران ..... می کنیم.

سوالات کتبی جای خالی

<p>✓ مهمترین راه ارتباط با دیگران ..... است.</p> <p>✓ گفتگو دو طرف دارد ..... و .....</p> <p>✓ در گفتگو بهتر است به گوینده ..... کنیم.</p> <p>✓ ارتباط با دیگران یک ..... است که اگر تأمین نشود احساس ..... می کنیم.</p>	
<p>✓ کدام مورد جزء حریم خصوصی افراد نیست؟</p> <p>الف) اوضاع مالی ب) رمز کارت بانکی ج) چهره افراد د) اتاق شخصی</p> <p>✓ کدام مورد مرتبط با ارتباط کلامی است؟</p> <p>الف) ابراز احساسات ب) حالات چهره ج) رفتار د) حرکات بدن</p> <p>✓ کدام مورد از ویژگی های یک گوینده خوب است؟</p> <p>الف) صحبت کسی را قطع نکردن ب) سوال کردن</p> <p>ج) دقت کردن د) نگاه کردن</p> <p>✓ کدام مورد را نمی توان از طریق کلام بیان کرد؟</p> <p>الف) نظرات ب) رفتار ج) احساسات د) افکار</p> <p>✓ زهرا در کلاس آنقدر آرام صحبت می کند که کسی صدای او را نمی شنود. او کدام اصل را رعایت نمی کند؟</p> <p>الف) به شنونده نگاه کردن ب) با صدای مناسب حرف زدن</p> <p>ج) انتخاب زمان مناسب د) واضح بودن منظور</p> <p>✓ نرگس به دوستش گفت: "لطفاً مدادت را به من قرض بده". او چه اصلی را رعایت کرده است؟</p> <p>الف) در زمان مناسب حرف زدن ب) توجه به شنونده</p> <p>ج) مؤدبانه حرف زدن د) همه موارد</p>	<p>سوالات کتبی چهار گزینه ای</p>
<p>✓ چرا ما با دیگران ارتباط برقرار می کنیم؟</p> <p>✓ دو مورد از ویژگی های یک شنونده خوب را بنویسید.</p> <p>✓ دو مورد از ویژگی های یک گوینده خوب را بنویسید.</p> <p>✓ رفتار ما در برابر حریم شخصی دیگران چگونه باید باشد؟</p> <p>✓ ارتباط غیرکلامی چیست؟</p>	<p>سوالات کتبی تشریحی</p>

دادن تکالیف و فعالیت های عملی

- ✓ از هر گروه خواسته می شود که برای جلسه بعد یک ارتباط غیرکلامی طراحی کنند و در کلاس به اجرا دریاورند و گروه های دیگر بتوانند منظور آنها را درک نمایند.
- ✓ از همه گروه ها خواسته می شود که افرادی که با آنها در ارتباط هستند در یک نمودار به ترتیب اهمیت ترسیم نمایند.

نقد و بررسی درس

محاسن و نقاط قوت

- ✓ ویژگی های گفتگوی خوب را به صورت کامل توضیح داده است.
- ✓ مثال های مناسبی برای توضیح حریم شخصی استفاده کرده است.

معایب و نقاط ضعف

- ✓ برای توضیح اینکه چرا نیازمند برقراری ارتباط با دیگران هستیم دلایل کمتری ارائه کرده است.

ارائه پیشنهاد های مناسب و راهبردهای علمی جهت تقویت نقاط قوت و محاسن درس

- ✓ از دانش آموزان بخواهیم برای گفتگوی خوب مثال های مناسب ارائه دهند.
- ✓ از دانش آموزی بخواهیم موضوعی را انتخاب کند و درباره آن صحبت کند و دانش آموزان دیگر نظرشان را درباره این گفتگو بیان نمایند.

ارائه پیشنهاد های مناسب و راهبردهای علمی جهت حذف یا تعدیل نقاط ضعف درس

- ✓ با ارائه توضیحات بیشتر درباره نحوه و دلیل برقراری ارتباط می توان اهمیت این مسأله را برای فراگیران دوچندان کرد.